

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLD1125 Kutatásmódszertan						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	-----						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Czégényi Dóra, egyetemi adjunktus és dr. Szabó Á. Tőhötöm, egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	I.	2.5 Félév	1.	2.6. Értékelés módja	kollokvium	2.7 Tantárgy típusa	A (alap-) Kö (kötelező)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	0	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	0	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					18
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	72				
3.8 A félév össz-óraszám	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• -----
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• jelenlét (a szemináriumokon való aktív részvétel) • infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C3.1: A szaktudás átadásában (ti. annak ismertetésére, kifejtésére) legalkalmasabbnak vélt eljárások felismerése, valamint alkalmazásuk sajátosságainak és következményeinek tudatosítása.</p> <p>C4.1: A kritikai kultúrakutatás alapfogalmainak, módszereinek és elméleteinek (be)azonosítása, illetve meghatározása.</p> <p>C4.2: A kritikai kultúrakutatás fontosságának felismerése, sajátosságainak beazonosítása a társadalom- és kultúratudományok tudomány- és kutatástörténeti kontextusában.</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>CT1: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar /hangsúlyosan a népi és a populáris/ kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása).</p> <p>CT2: A csoporton belüli, illetve a személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Megismertetni a hallgatókat a kultúrakutatás alapvető technikáival és eljárásaival, illetve olyan fogalmi háló birtokába juttatni őket, amelyre a szakterületi tanulmányok kutatómódszertani sajátosságai (is) ráépíthetők.
--------------------------------------	---

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> A néprajzi és/vagy antropológiai kutatómódszertan ismertetése és megvitatása. A szakterminológia és a különböző módszertani paradigmákra vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása. A jelenkori kutatások összefüggéseinek (kritikai és összehasonlító) áttekintése a társtudományok tükrében. A gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar (hangsúlyosan a népi és a populáris) kultúra különböző területein fellelhető (gyűjthető, értelmezhető) jelenségek körvonalazása. Lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása (egy kutatás megtervezése).
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		
8.2. Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi témakörök és olvasmányok ismertetése, a gyakorlati tennivalók/feladatok megbeszélése.	interpretatív magyarázat	segédeszköz: sokszorosított tervezet
2. Az <i>etnográfia</i> mint kutatómódszertan és gyakorlat. • a hétköznapi megismerés és a tudományos kutatómunka ismérvei • a módszeresség kérdése • a kutatás induktív és deduktív modellje	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés, megbeszélés és vita	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
3. A keresés útvesztői, a tervezés buktái és a szervezés nehézségei • kutatás és kutathatóság: a kutatás megtervezése, illetve a kontroll megteremtésére tett próbálkozások (előnyök, hátrányok, etikus eljárások) • felkészülés a terepmunkára: előzetes adatgyűjtés		
4. A (kultúra)kutatás mint „work in progress” (WIP) Menjünk, vagy ne menjünk be a lelkeshez / polgármesterhez / tanítóhoz? • a közösségbe való bekerülés és a helyi segítők kérdése • az interjúalanyok azonosítása, megtalálása • tegyük érdekeltté őket, de legyünk őszinték (a kutatói etika) • az angolna típusú beszélgetőtárs és egy szilágysági kutatás tapasztalatai		
5. Olvasási stratégiák, tájékozódási technikák, „haladó” könyvtárhasználat Hogyan használjuk a könyvtárat, az archívumokat és az adatbázisokat? (Az önálló kutatás és a vonatkozó szakirodalom, valamint az írott források alkalmazása.) • elsődleges és másodlagos források • tájékozódási technikák (a források fellelhetősége), olvasási stratégiák, céldulázás és a bibliográfiai adat • Hogyan készítsunk bibliográfiát? • az adathitelesség és az etikus (le)hivatkozás		
6. Megfigyelési technikák az empirikus kultúrakutatásban Megfigyelési technikák és <i>action research</i> : mit tanultam egy erdei „sétából”? • Mi számít adatnak és mit figyelünk meg? • Hogyan veszünk részt? • A terepnapló fontossága.		(terv)szimuláció
7. Adatgyűjtési módszerek. Az interjúkészítés • a közlésalapú adatgyűjtés alapelvei és jellemzői (az interjú mint kutatási módszer) • az interjúk fajtái: strukturált mélyinterjú, ill. vezérfonal-interjú; oral history és narratív interjú; félig strukturált interjú		segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
8. Fókuszcsoporthoz • készítsünk közösen fókuszcsoporthoz interjút • sikeres és sikertelen fókuszcsoporthoz		interaktív tevékenység(ek)
9. „A minden embernek kijáró különösség” ürügyén • az életútinterjú • (adat)egyesítés és reprezentativitás • interjúátírási eljárások • kódolás és adatvédelem		segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
10. Kiberkultúra és (n)etnográfia • a „homo digitalis” és a „homo interneticus” új forrásai, rendhagyó terepei és sajátos módszertana • az internetes források szakszerű és etikus hivatkozhatósága		interaktív tevékenység(ek)
11. Hogyan értjük/értjük meg a másikat? Hányféleképpen a roma közösségek? • roma társadalmi értékek és világnézetek • Hogyan (ne) kutassunk roma közösségekben? • élmény-közel (émikus) és élmény-távolság (étikus) fogalmak a megértésben		segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
12. Fényképezőgép és kamerahasználat Dokumentálunk, vagy részt veszünk? • az érzelmek a terepmunkában és a végeredményben • dokumentumfilm, etnográfiai film • film és akcióantropológia		dokumentumfilm megtekintése
13. Hogyan alkossunk meg egy tudományos szöveget? Lépések, technikák. Dolgozzunk együtt, és vigyük vissza az eredményeket! • közmeghallgatás, közös alkotás, kísérleti ökonómia • elboldogulni a helyi adminisztrációval		interaktív tevékenység(ek)

14. A cselekvési minták előzményeiről és azok tanulságairól.	Kollokvium.
<p>Kötelező könyvészet</p> <p>A. Gergely András: Kutatásetika és et(n)ikai kutatások – hiány, avagy legitimitás? <i>antro-pólus</i> 1(1). 2016. 50–71. http://epa.oszk.hu/03100/03107/00001/pdf/antropolus_2016_01_050-071.pdf</p> <p>Babbie, Earl Robert: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. (6. átd. kiad. utánnny.) Balassi, Budapest, 2008.</p> <p>Borsányi László: A megfigyelés az antropológiai terepmunkában. <i>Kultúra és Közösség</i> 5(4/1). 2000/2001. 77–83.</p> <p>Kovács Éva (szerk.): <i>Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet</i>. (Regio Könyvek.) Néprajzi Múzeum – PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs, 2007. http://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/regiokonyvek/kozossegtanulmany.pdf</p> <p>Fél Edit: A saját kultúrájában kutató etnológus. <i>Ethnographia</i> 102(1). 1991. 1–8. http://apps.arcanum.hu/app/ethnografia/</p> <p>Feischmidt Margit – Kovács Éva (szerk.): <i>Kvalitatív módszerek az empirikus társadalom- és kultúrakutatásban</i>. Egyetemi tankönyv és szöveggyűjtemény. 2007. [Digitális tankönyv, PTE-BTK Kommunikációs Tanszék, Budapest/Debrecen. PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék anyaga. http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszeti/index.php?option=com_tanelem&task=all&id_tananyag=53]</p> <p>Geertz, Clifford: <i>Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások</i>. [Osiris Könyvtár, Antropológia sorozat. (2., jav. kiad.) Vál., összeáll. Niedermüller Péter.] Osiris, Budapest, 2001.</p> <p>Letenyei László (szerk.): <i>Településkutatás, I–II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény</i>. (TeTT könyvek.) L'Harmattan, Budapest, 2004, 2006, 2008. http://www.teticonsult.eu/new/szoveges_hm/telepkutatas.htm</p> <p>Mátyus Imre: Terepcsere. A terep fogalmának ártértekelődése a virtuális etnográfiaiban. <i>Replika</i> 90–91(1–2). 2015. 27–37. http://www.replika.hu/replika/90-91-03</p> <p>Szabó Á. Tőhötöm: Határaink. Egy csoportkultúra megalkotása. <i>Korunk</i> 17(9). 2006. 8–15. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00117/1815.html</p> <p>Tesfay Sába: Egy <i>halfie</i> antropológus dilemmája. <i>antro-pólus</i> 2(1). 2017. 171–198. http://epa.oszk.hu/03100/03107/00002/pdf/antropolus_2017_01_171-198.pdf</p> <p>Ajánlott könyvészet</p> <p>Beck Mihály: Kutatás, módszertan, etika. <i>Magyar Szemle</i> II(7).1993. 686–695. http://www.magarszemle.hu/cikk/kutatas_modszertan_etika</p> <p>Biró A. Zoltán: Metodológiai eljárások és problémák az egyetemi hallgatók terepmunka gyakorlatának szervezésében. (Egy képzési program módszertani tapasztalatai). <i>Antropológiai Műhely</i> 8. 1995. 9–36.</p> <p>Clifford, James: Térbeli gyakorlatok (terepmunka, utazás). <i>Magyar Lettre International</i> 49/nyár/. 2003. 11–17. http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre49/clifford.htm, ill. http://epa.oszk.hu/00000/00012/00033/clifford.htm</p> <p>Cserné Adermann Gizella: A kutatómódszertan dilemmái. <i>Tudásmenedzsment</i> 5(2). 2004. 11–18. http://epa.oszk.hu/02700/02750/00010/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2004_02_011-018.pdf</p> <p>Dörnyei Krisztina – Mitev Ariel: Netnográfia avagy on-line karosszék-etnográfia a marketingkutatásban. <i>Vezetéstudomány</i> 41(4). 2010. 55–68. https://core.ac.uk/download/pdf/12355260.pdf</p> <p>Eriksen, Thomas Hylland: A terepmunka és értelmezései. In uő: <i>Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába</i>. (Társadalomtudományi Könyvtár.) Gondolat, Budapest, 2006, 40–58.</p> <p>Godelier, Maurice: Szociálanropológia vagy kultúrakutatás? Francia, brit és amerikai etnográfia. <i>Lettre</i> 43/tél. 2001. http://epa.oszk.hu/00000/00012/00027/godelier.htm</p> <p>Gyurgyák János: <i>Szerkesztők és szerzők kézikönyve</i>. (Osiris Kézikönyvek. 2., átdolgozott kiadás.) Osiris, Budapest, 2005.</p> <p>Huszár Zsuzsanna: A munkanapló és a terepnapló a kvalitatív kutatások eszköztárában. <i>Iskolakultúra</i> 15(12). 2005. 114–124. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00099/pdf/iskolakultura_EPA00011_2005_12_114-124.pdf</p> <p>Kaschuba, Wolfgang: <i>Bevezetés az európai etnológiába</i>. (Antropos) Csokonai, Debrecen, 2004.</p> <p>Kovács Tímea, N.: <i>Helyek, kultúrák, szövegek: a kulturális idegenség reprezentációi</i>. Csokonai, Debrecen, 2007.</p> <p>Kutrovácz Gábor – Láng Benedek – Zemlén Gábor: <i>A tudomány határai</i>. (Második, bővített kiadás.) Typotex, Budapest, 2009.</p> <p>Mihăilescu, Vintilă (coord.): <i>Etnografii urbane. Cotidianul văzut de aproape</i>. (Seria Collegium. Sociologie. Antropologie.) Polirom, Iași, 2009.</p> <p>Szabó Á. Tőhötöm: „Akció indul” A történet kisajátítása az etnográfiai értelmezésben. <i>BUKSZ</i> 20(2). 2008. 125–130. http://epa.oszk.hu/00000/00015/00050/pdf/03b_szabo.pdf</p> <p>Webster, Frank: Making Sense of the Information Age. <i>Sociology and Cultural Studies</i>. <i>Kultúra és Közösség</i> 7(4). 2003. 5–14. [Ua. In <i>Information, Communication & Society</i> 8(4). 2005. 439–458. http://www.soc.uoc.gr/socmedia/zambarloukou/A001K/Webster.pdf]</p> <p>Z. Karvalics László: Az internet társadalom-tudománya. <i>Korunk</i> 16(6). 2005. 35–41. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00102/2005honapcikk1005.htm</p>	

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel.
- A tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar néprajzi szakirodalom klasszikus és kortárs kiadványaira (kézikönyvekre, forráskiadványokra és periodikákra) egyaránt alapoz.
- A szemináriumért felelős két egyetemi oktató a tudományterület szakembereként tartódik számon (l. tudományos cím, publikációs lista, hazai és nemzetközi konferenciaszereplés, kutatási projektek).

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1. Értékelési kritériumok	10.2. Értékelési módszerek	10.3. Aránya a végső jegyben
10.4. Előadás	-----	-----	-----
10.5. Szeminárium	A tananyag ismerete, problematizálása.	Kollokvium.	40%
	Kijelölt feladatok teljesítése a félév során.	Egy kutatás megtervezése, illetve interjúkészítés és a rögzített hanganyag lejegyzése.	40%

	A szemináriumokon való aktív részvétel. <ul style="list-style-type: none"> • munkavégzés, magatartás • önállóság • együttműködés • hatékonyság 	A diákok munkájának nyomon követése.	20%
10.6. A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • az alapfogalmak ismerete, adekvát használata • a társadalom- és kultúrakutatási módszerek beazonosításának, bemutatásának és értékelésének képessége • a kijelölt feladatok határidőn belüli teljesítése a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával <p>Szervezési részletek, kivételes helyzetek kezelése</p> <p>A vizsgára való jelentkezés előfeltétele: a szemináriumok látogatása, valamint a kijelölt feladat határidőre történő teljesítése.</p> <p>A háromnál többször, igazolatlanul hiányzó hallgatóknak (mintegy pótlásként) külön kijelölt feladatokat kell teljesíteniük.</p> <p>A csalás a vizsgáról való azonnali kizárást, a naplóba pedig az 1 (egyes) érdemjegy bevezetését eredményezi.</p>			

Data completării Kitöltés dátuma	Semnătura titularului de curs Előadás felelőisének aláírása	Semnătura titularului de seminar Seminárium felelőisének aláírása
2019.03.11.		 CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D. SZABÓ Á. Tőhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	Semnătura Directorului de Departament Intézetigazgató aláírása
2019.03.14.	 SZABÓ Á. Tőhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	Semnătura Prodecanului responsabil Felelős dékánhelyettes aláírása	Ștampila facultății Egyetem pecsétje